1951

డిసెంబర్ 17

అన్నగౌడ నాథగౌడ్ పాటిల్

వర్సెస్

కోర్ట్ ఆఫ్ వార్డ్స్ మరియు ఇతరులు

[పతంజలి శాస్త్రి ప్రధానన్యాయమూర్తి, ముఖర్జీయ, దాస్ మరియు వి వి యన్ బోస్ న్యాయమూర్తులు]

హిందూ చట్టము – వారసత్వము – స్త్రీ ఆస్తిలో దాయ భాగం – హిందూ వారసత్వ (సవరణ) చట్టము (1929 నాటి చట్టము-II) – అనువర్తన – సహోదరి కుమారుల హక్కులు – కన్య యొక్క ఆస్తి – వారసత్వ క్రమము.

హిందూ వారసత్వ (సవరణ) చట్టము (1929 నాటి చట్టము- II) కొడుకు యొక్క కూతురు , కూతురు యొక్క కూతురు , సోదరి మరియు సోదరి కుమారుడిని తాత మరియు తండ్రి సోదరుల మధ్య వారసత్వ వరుసలో చేర్చింది, ఇది వీలునామా రాయకుండా మరణించిన హిందూ పురుషుని ప్రత్యేక ఆస్తికి మాత్రమే వర్తిస్తుంది. హిందూ పురుషుడు కలిగి ఉన్న ఎటువంటి ఆస్తి సంక్రమణకు సంబంధించిన చట్టాన్ని ఇది మార్చలేదు మరియు ఒక హిందూ మహిళ యొక్క ఆస్తికి వారసత్వాన్ని నియంత్రించే ఉద్దేశం ఎంత మాత్రం లేదు. అందువల్ల ఒక హిందూ మహిళ యొక్క 'స్త్రీ ధనం' ఆస్తికి వారసులను గుర్తించుటకు ఆ చట్టం సాయం తీసుకోలేము.

కన్యగా మరణించిన ఒక హిందూ స్త్రీ యొక్క ఆస్తి మొదటగా ఆమె ఏక గర్భ సోదరులకు తర్వాత తల్లికి ఆ తర్వాత తండ్రికి మరియు తల్లి , తండ్రి కాకుంటే అది సమీప బంధువులకు అంటే తండ్రి సపిండీకులకు, వారులేకుంటే తల్లి వైపు సపిండీకులకు సామీప్యత క్రమం లో చెందుతుంది.

మితాక్షర వారసత్వ చట్టం , అలాగే మయూ ఖ చట్టము క్రింద సహోదరి కుమారులకన్నా తండ్రి సోదరుని మేనమామ కుమారుడు ఆస్తికి వారసుడిగా ప్రాధాన్యత హక్కు కలిగి ఉంటాడు.

సివిల్ అప్పెలేట్ అధికార పరిధి

సివిల్ అప్పీలు నం.115 ఆఫ్ 1950

మార్చి 15 , 1941 నాటి I క్లాస్ సబార్డినేట్ జడ్జి, సతారా వారి సివిల్ సూట్ నెం.890 ఆఫ్ 1938 నుండి ఉత్పన్నమై బాంబే హైకోర్టు వారి ఫాస్ట్ అప్పీలు నెం.274 ఆఫ్ 1941 లో మార్చి 14, 1945నా వెలువడిన జడ్జిమెంట్ మరియు డిక్రీ నుండి ఉత్పన్నమైన అప్పీలు.

అప్పీలు దారు తరపున: Mr. జి.ఆర్.మధ్బవి (కె.ఆర్.బెర్గెరి తో)

ప్రతివాది నెం.1 తరపున : Mr .హెచ్. జె ఉమ్రిగర్

ప్రతివాది నెం.1 తరపున : Mr. ఎం.సి.సేతల్ వాడ్, భారతదేశపు అటర్నీ జనరల్ (కె.జి.దత్తర్ తో)

17 డిసెంబర్, 1951 శ్రీ ముఖర్జీ న్యాయమూర్తి చే వెలువరించబడిన తీర్పు:

ఈ అప్పీలు 1945 మార్చి 14న బాంబే హైకోర్టు యొక్క డివిజన్ బెంచ్ యొక్క తీర్పు మరియు డిక్రీకి వ్యతిరేకంగా నిర్దేశించబడింది , ఇది ధృవీకరించబడింది. అప్పీల్ , ఫస్ట్ క్లాస్ సబార్డినేట్ జడ్జి , సతారా నిర్ణయం , 1938 సివిల్ సూట్ నెంబర్ 890 లో ఆమోదించబడింది. మా ముందు ఉన్న అప్పీలుదారులు వివాదాస్పద ఆస్తికి తమ హక్కును స్థాపించడం కోసం అసలు కోర్టు లో దావా వేశారు. చికురేడ్ ఎస్టేట్ , వారు హిందు చట్టం ప్రకారం , ఒక భీమాబాయికి దగ్గరి వారసులని ఆరోపిస్తూ , ఆ ఎస్టేట్ చివరి యజమానిగా అంగీకరించబడింది. మొదట్లో ఒక ప్రతివాదిపై దావా వేయబడింది , అనగా సతారా కోర్టు ఆఫ్ వార్డ్స్ మరియు భీమాబాయి యొక్క ఆస్తిని కోర్టు ఆఫ్ వర్డ్స్ స్వాధీనం చేసుకుంది. ఆమె జీవించి ఉండగానే, ఇప్పుడు కూడా అదే అధీనంలో కొనసాగుతుంది. ఆమె మరణం తరువాత ఎస్టేట్ కు వారసత్వపు ప్రత్యర్థి వాదనలను ముందుకు తెచ్చిన ప్రతివాదులు 2 ,3,4 దావాలో జోక్యం చేసుకోవడానికి అనుమతించబడ్డారు మరియు పార్టీలు – ప్రతివాదులుగా చేర్చబడ్డారు. కోర్టు ఆఫ్ వార్డ్స్ ఇప్పుడు ప్రతివాది నెం.1 గా పేర్కొనబడింది. అన్నింటికి , తటస్థ వైఖరిని వ్వికరించింది మరియు న్యాయస్థానం ద్వారా న్యాయబద్ధంగా అర్హులుగా ప్రకటించబడే ఎవరికైనా ఎస్టేట్ ను అప్పగించడానికి తన సుముఖతను వ్యక్తం చేసింది. దిగువ న్యాయస్థానాలు 2 మరియు 3 ప్రతివాదుల వాదనలను ప్రతికూలంగా తిరస్కరించాయి మరియు వారు ముందుకు రాలేదు. మా ముందున్న అప్పీల్ లో వారి వాదనలు ఇప్పుడు సీన్ లో ఉన్న ఇద్దరు ప్రత్యర్థి దావా దారులు , ఒక వైపు వాది మరియు ప్రతివాది నెం.4 మరియు ఈ అప్పీల్ లోని మొత్తం వివాదం వారిలో ఎవరికి ప్రాధాన్యత ఉందో అనే అంశం చుట్టూ ఉం ది. భీమాబాయి మరణానంతరం వివాదాస్పద ఎస్టేట్ లో విజయం సాధించే హక్కు. కేసు యొక్క వాస్తవిక వాస్తవాలను

మరియు పార్టీలు లేవనెత్తిన వివాదాలను అభినందించడానికి , ఇరువైపుల వివాదాస్పదంగా లేని క్రింద వంశవృక్షాన్ని సూచించడం సౌకర్యంగా ఉంటుంది.

విఠల్ రావు (1896 మరణం)

గణపత్ రావు (1914 మరణం) నీలకంఠ రావు (1899 మరణం) ఆనంద రావు (1913 మరణం)

తంగవమ్

ఆనంది బాయి (ప్రతివాది-2)

దత్తుడు (ప్రతివాది -3) విఠల్ రావ్ (ప్రతివాది-4)

బాబాసాహెబ్ 04.11.1924నాడు క్రిష్ణ బాయి

(3-2-1939న) దత్తత తీసుకుంది ప్రతివాది-2

ఫిరంగోజి రావు తానక్క గంగాబాయి

(15.11.1919 మరణం) (సోదరి గంగాబాయి కన్నా ముందే నిస్సత్తుగా మరణించారు) (14.02.1924 మరణం)

భీమాబాయి (కుమార్తె) అన్నాగౌడ బాలగౌడ(వాది నెం.2)

(27.01.1932 మరణం) (వాది నెం.1)

వంశపారంపర్య పట్టికలో పైన ఉన్న విఠల్ రావు ఇరు పక్షాల ఉమ్మడి పూర్వీకుడు మరియు వారసత్వంగా ఉన్న దేశ్ ముఖి సేవ కార్యాలయమునకు ఆనుకొని ఉన్న వతన్ ఆస్తిని కలిగి ఉన్నాడు. దానికి సంబంధించినది , ఇరు పక్షాల మధ్య వివాదం. తేదీ 28.11.1892 నాడు ఒక స నద్ గోర్డన్ సెటిల్మెంటుగా పిలువబడేది , స్వీకరించాడు , దాని లక్ష్యం ప్రభుత్వము వతన్ దార్ల మధ్య కుదిరిన ఒప్పందంలోని కొన్ని విధివిధానాల మేరకు వారి కార్యలయంనకు అనుబంధంగా ఉన్న బాధ్యతల నుంచి తప్పించడం, దేశంలో గల ఆ ప్రాంతంలోని కొందరు వతన్ దార్ల సేవలను తేలిక చేయడం. సాధారణంగా అటువంటి పరిష్కారానికి సంబంధించి నిబంధనలు సన దులో పొందుపర్చబడి ఉంటాయి మరియు 1892వ సంవత్సరములో అటువంటి ఒక సనదును విఠల్ రావు పొందారు. ఈ ఏర్పాటు/పరిష్కారం తరువాత 1874 బొంబాయి చట్టము- III లోని నిర్వచనం ప్రకారం విఠల్ రావు వతన్ దారుగా

కొనసాగినది నిర్వివాదము మరియు వివాదంలో ఉన్న వతన్ వారసత్వ నియమాల క్రింద నిర్వహించబడు విడదీయలేని ఆస్తి/సొత్తు 1896లో విఠల్ రావు మరణించాడు మరియు అతని పెద్ద కుమారుడు గణపతిరావు వారసత్వ చట్టం ప్రకారం వారసుడు. అతని ఇద్దరు భార్యలు ఆనంది బాయి , ఇందిరాబాయి లను వితంతువులుగా వదిలి (1914లో గణపతిరావు నిస్సంతుగా మరణించారు). వారిలో పెద్దది ఆనందిబాయి ప్రస్తుత సూట్ లో 2వ ప్రతివాది , గణపతిరావు ఇద్దరు సోదరులు నీలకంఠ రావు మరియు ఆనందరావులు అతని కన్నా ముందే కాల ధర్మం చెందారు. నీలకంఠ రావు కు ఫిరంగోజీ రావు పేరున్న ఒక కుమారుడు ఇద్దరు కూతుర్లుండగా ఆనందరావు నిస్సంతుగా మరణించగా అతని భార్య కృష్ణాబాయి ఆ తరువాత వాజ్యంలో 4వ ప్రతివాది విఠల్ రావును దత్తత తీసుకున్నది. గణపతిరావు తన వతన్ మరియు ఇతర ఆస్తులన్నీ ఫిరంగోజీ రావుకి చెందనట్లు వీలునామా చేశాడు మరియు ఫిరంగోజీరావు వీలునామా ప్రకారం మరియి వారసత్వ క్రమంలో అప్పుడు ఆ కుటుంబంలో ఒక్కడే పురుషుడైనందున చట్టరీత్యా కూడా ఆ ఎస్టేటుకు వారసుడయ్యాడు. 1919లో తన ఒక్కగానొక్క మైనరు కూతురు భీమా బాయిని వదిలి ఫిరంగోజీ రావు మరణించారు. 23.09.1951న ఫిరంగోజీ స్థానంలో వతన్ దారుగా భీమా బాయి పేరును గ్రామ రికార్డులో చేర్చారు మరియు మరుసటి సంవత్సరానికి కోర్టు ఆఫ్ వార్డ్స్ , సితార భీమబాయి ఎస్టేటు నిర్వహణ చేపట్టింది. 11.10.1923న బొంబాయి ప్రభుత్వం తమ తీర్మానం నెం. A-471 ద్వారా, ఫిరంగోజీ రావు మరణానంతరం వతన్ దార్ల కుటుంబంలో మగ వారసులు లేరన్న కారణంగా చీకుర్డే దేశముఖ్ వతన్ ప్రభుత్వముదని ప్రకటించారు. గ్రామ రికార్డులులలో భీమాబాయి వతన్ దారుగా కాక ఫిరంగోజి రావు వారసురాలిగా చూపారు మరియు ప్రభుత్వం జప్తు చేసుకున్న దరిమిలా ఆ భూములు రైత్వారీ భూములుగా మార్చినట్లు చూపబడి పూర్తి శిస్తు మధింపుకు లోబడి ఉన్నాయి. 1924 నవంబర్ 4 నాడు చనిపోయిన ఆనందరావు భార్య కృష్ణా బాయి ప్రతివాది 4ను తన భర్త కుమారుడిగా దత్తత చేసుకున్నారు. 1932 జనవరి 27 నాడు, భీమా బాయి అవివాహిత (కన్య)గా మరణించగా ఆమె ఎస్టేటు కోర్టు ఆఫ్ వార్డ్స్ నిర్వహణలో కొనసాగుతుంది. మా ముందున్న అప్పీలుదారులు ఫిరంగోజి రావు సోదరి కుమారులు ఈ వ్యాజ్యాన్ని 1938 ఆగష్టు 5న నాడు దాఖలు చేసారు. వారి వాదనలోని సారం ఏమంటే అక్టోబర్ 11, 1923న ప్రభుత్వం చిర్కుడే ఎస్టేటుని స్వాధీనం చేసుకుంటున్నట్లు తీర్మానం చేసిన తర్వాత అది వతన్ ఆస్తి కా దని మరియు అటువంటి ఎస్టేటుకు వారసత్వం సాధారణ హిందూ చట్టం ప్రకారం తప్ప వతన్ దార్ల కుటుం బంలోని పురుషునికి బాంధవ్యాలను స్త్రీ ద్వారా క్లెయిమ్ చేయడాన్ని వాయిదా వేసిన 1886 నాటి V వ చట్ట నిబంధనల ప్రకారం కాదు . ఆస్తి పూర్తిగా భీరూ బాయి దైనందున మరియు

ఆమె కన్యగా ఉండగానే మరణించినందున , ఆమె తండ్రికి సమీప వారసులైనందున , హిందూ చట్టం సాధారణ నియమాల ప్రకారం , దావా దారులు వారసత్వంగా పొందడానికి అర్హులమని అభ్యర్థించారు. ఇది వరకే చెప్పినట్లు ప్రతివాది నెం.4 , ఈ అప్పీలులో ప్రతివాది నెం.2 , దావా వేసిన కొంత కాలం తర్వాత ఒక ప్రతివాదిగా చేర్చబడ్డారు మరియు అతని తరపున వాదన ఏమంటే 4 నవంబరు 1924న తాను ఆనందరావుకు దత్తుడు అయినందున , దావాలో ఉన్న/అస్థికి తను సమీప వారసునని , త నకు అనుకూలంగా కోర్టు ప్రకటించాలని అభ్యర్ధించారు. 3వ ప్రతివాది , ప్రతివాది-2 అయిన ఆనందిబాయి తనను ఫిబ్రవరి 1939లో ఆమె భర్త గణపతి రావు కుమారుడిగా దత్తత తీసుకున్నారని వాదించారు.

సాక్ష్యాలను పరిగణించిన విచారణ న్యాయస్థానం చిర్కుడే ఎస్టేటు వారసత్వపు నియమాల ప్రకారం నిర్వహించబడుతున్న ఒక విభజించలేని ఆస్తి అనే నిర్ణయానికి వచ్చింది. అది ఒక అవిభాజ్య ఉమ్మడి ఆస్తి అయినందున మనుగడ యొక్క నియమాలు ఇప్పటికి వర్తిస్తాయని , మరియు ఏ కుమారుడు లేకుండా గణపతి రావు మరణించినందున , మనుగడలో ఉన్న తరువాత సీనియర్ ఫిరంగోజి రావుకు ఎస్టేటు బదిలీ అవుతుందని , సబార్డినేటు న్యాయమూర్తి అభిప్రాయం ఏమంటే , ఫిరంగోజి రావు మరణం తరువాత ఆస్తి పట్ల భీమా బాయికి తాత్కాలిక ఆసక్తి మాత్రమే ఉందని , కుటుంబంలో పురుష సభ్యుడి రాకతో దానిని వాదుల కు యివ్వా ల్సిందని, వాస్తవానికి ఆనందరావు వితంతువు ప్రతివాది-4ను దత్తత తీసుకున్నప్పుడే న్యాయంగా ఆమె ఆస్తిని విడిచిపెట్టినట్లు చిర్కుడే ఎస్టేటు ముగిసిపోయిందని భావిస్తూ ప్రభుత్వం తీర్మానించడం తొందరపాటు అని , కుమారులను దత్తత తీసుకోగల వితంతువులు జీవించి ఉండగా న్యాయంగా అలా చేయదగినది కాదనేది , సబార్డినేటు న్యాయమూర్తి ఉద్దేశ్యం ఒక వే ళ భీమా బాయి తను మరణించే వరకు వతన్ ఆస్తి ఆమె దగ్గరనే ఉందనుకున్నా , 1886 బొంబాయి చట్టము- V క్రింద తరువాతి వారసుడు ప్రతివాది నెం.4 అవుతాడు మరియు దావా వేసిన వారు కాదు అని కూడా ట్రయల్ కోర్టు న్యాయమూర్తి ధృవీకరించారు ఫలితంగా దావా హై కోర్టు ముందు అప్పీలు చేశాక మరియు ఈ అప్పీలు మక్లీన్ మరియు రాజాధ్యక్ష న్యాయమూర్తులతో కూడిన ద్వి సభ్య ధర్మాసనం విచారించింది. విజ్ఞులైన న్యాయమూర్తులు అప్పీలును కొట్టివేసి క్రింది కోర్టు నిర్ణయాన్ని ధృవీకరించారు , అయినప్పటికీ వారు ఇచ్చిన కారణాలు విచారణ కోర్టు న్యాయమూర్తి ఇచ్చిన వాటి కంటే భిన్నమైనవి.

1892లో వితల్‌రావుకు మంజూరైన సనద్ నిర్మాణంపై , పురుష వారసుల వైఫల్యం కారణంగా 1923లో ప్రభుత్వం ఆమోదించిన వాటన్ ఎస్టేట్‌ను లాప్స్ లేదా జప్తు చేయడంపై హైకోర్టు తీర్పు చెప్పింది. చెల్లుబాటు అయ్యే మరియు చట్టపరమైన ఆర్డర్ మరియు సనద్ యొక్క సంబంధిత నిబంధన ప్రకారం ,

పురుష వారసులు లేనప్పుడు, వారు ఆస్తిని పూర్తి మదింపుకు బాధ్యత వహించే విధంగా ప్రభుత్వం వతన్‌ను తిరిగి ప్రారంభించగలిగినప్పటికీ, వతన్ ఎస్టేట్ యొక్క ఇతర విషయాలు ఇప్పటికీ కొనసాగాయి. పర్యవసానంగా, 1886 చట్టం V ఇప్పటికీ అటువంటి ఆస్తికి వారసత్వాన్ని నియంత్రిస్తుంది మరియు ప్రతివాది సంఖ్య. 4, చట్టంలోని సెక్షన్ 2 ప్రకారం వాదిపై ప్రాధాన్యత హక్కులను కలిగి ఉంటుంది. ఈ నిర్ణయానికి వ్యతిరేకంగా పిటిషనర్లు ఈ కోర్టును ఆశ్రయించారు.

వాదుల–అప్పీలెంట్ల తరపున హాజరైన న్యాయవాది అప్పీల్‌కు మద్దతుగా రెండు విధముల వాదనలు లేవనెత్తారు. అక్టోబరు 11, 1923 నాటి తీర్మానం ద్వారా ప్రభుత్వం తీసుకున్న తర్వాత కూడా చికుర్డే ఎస్టేట్ దాని వతన్ పాత్రను నిలుపుకుంది అని హైకోర్టు తప్పుగా చెప్పిందని మొదటిగా వాదించబడింది; మరియు అది వతన్ కానట్లైతే ప్రతివాది–4 కంటే వాదులే భీమాబాయికి సన్నిహిత వారసులుగా ఉంటారు. లేవనెత్తిన ఇతర వాదన ఏమిటంటే, భీమాబాయి చేతిలో వతన్ ఆస్తి మిగిలిపోయినప్పటికీ, ఆ పదం యొక్క నిజమైన అర్థంలో ఆమెను వతన్ దార్ గా పరిగణించాలి మరియు ఆమె పారం పర్యంలో నూతనతరానికి చెందినదవుతుంది. ఆ దృక్కోణంలో వాదులు 1886లోని బొంబాయి చట్టం Vలో నిర్వచించినట్లుగా వతన్ దార్ కుటుంబంలో వస్తారు, అయితే ప్రతివాది నం. 4 కుటుంబానికి వెలుపల ఉంటారు. పాయింట్లు నిస్సందేహంగా ఆసక్తికరంగా ఉన్నాయి, కానీ మేము తీసుకోవాలని నిర్ణయించుకున్న దృక్కోణంకు సంబంధించి, వాటిలో దేని యోగ్యతలను పరిశోధించాల్సిన అవసరం లేదు. భీమాబాయి చేతిలో ఉన్న ఆస్తిని నాన్– వతన్ గా పరిగణించినట్లయితే, ఫిర్యాదిదారులకు వారసత్వ ప్రాధాన్యత హక్కులు ఉంటాయని ముందు నుంచి చివరి వరకు భావించిన హైకోర్టు న్యాయమూర్తులు అలా ముందుకు సాగారనవచ్చు. ఆస్తి వతన్ గా ఉంటేనే 1886 నాటి బొంబాయి చట్టం వర్తిస్తుంది మరియు ఆడవారి ద్వారా వారసులుగా వచ్చిన వాదులు, దత్తత ద్వారా కుటుంబంలోని మగ సభ్యుడిగా మారిన ప్రతివాది నంబర్ 4కి వాయిదా వేయబడతారు. ఈ అప్పీల్‌లో ప్రతివాది నం. 2గా ఉన్న ప్రతివాది నం. 4 తరపున హాజరైన మిస్టర్ సెతల్వాద్, ఈ ఊహ తప్పు అని, ఆ ఆస్తి నాన్ వతన్ ఆస్తిగా పరిగణించబడినప్పటికీ, ఖచ్చితంగా భీమాబాయికి చెందినది ఆమె స్త్రీ ధనం అని మా ముందు వాదించారు. , ఇప్పటికీ భీమాబాయి యొక్క సంపూర్ణ ఆస్తికి వారసుడుగా ప్రతివాది నం. 4 వాదుల కన్నా అధిక హక్కులను కలిగి ఉంటాడు. దిగువ న్యాయస్థానాల తీర్పులలో ఈ అంశాన్ని స్పృశించనందున, మేము రెండు వైపులా ఉన్న న్యాయ వాదులను చాలా సుదీర్ఘంగా విన్నాము మరియు మేము చేరుకున్న నిర్ణయమేమిటంటే, అటార్నీ జనరల్ యొక్క వాదన బాగా స్థిరపడింది మరియు విజయం సాధించాలి.

ఈ వాదన యొక్క ప్రయోజనం కోసం, దావాలో ఉన్న ఆస్తి భీమాబాయి యొక్క నాన్-వతన్ స్త్రీధన్ ఆస్తి అని మేము ఊహిస్తాము మరియు హిందూ వారసత్వ చట్టం ప్రకారం ప్రత్యర్థి హక్కుదారులలో ఆమె మరణం తర్వాత సమీప వారసుడు ఎవరు అనేది మాత్రమే ప్రశ్న. ? భీమాబాయి కన్యగా ఉన్నప్పుడే చనిపోయిందని మరియు హిందూ చట్టం ప్రకారం ఒక కన్య ఆస్తి మొదటి స్థానంలో ఆమె సహోదరులకు, డిఫాల్ట్‌గా తల్లికి మరియు తరువాత తండ్రికి వెళుతుందని అంగీకరించబడింది. బౌధాయన (1) వచనం ప్రకారం ఉంది, దీనిని వ్యాఖ్యాతలందరూ అంగీకరించారు. దీనికి వీరమిత్రోదయ జతచేస్తుంది, "తల్లి మరియు తండ్రి లేకుంటే అది వారి

మితాక్షర, చాప్. II, సెక్షన్. XI, పేరా 30 చూడండి.

దగ్గరి సంబంధాలు"(1). "తల్లిదండ్రుల దగ్గరి సంబంధాలు" అనే వ్యక్తీకరణకు తండ్రి సపిండీకులు మరియు వారు లేకుంటే తల్లి యొక్క సపిండీకులను వారసత్వ క్రమంలో సూచిస్తుందని మరియు సూచిస్తుందని చాలా కేసులలో చెప్పబడింది. మా ముందున్న కేసులో, వాదులు మరియు ప్రతివాది నం. 4 ఫిరంగోజీరావు యొక్క సపిండీకులు, వాదులు ఫిరంగోజీరావు సోదరి కుమారులు, అయితే రెండోది అతని మామ కొడుకు. ఇది భిన్నాభిప్రాయం కాదు. హిందూ వారసత్వ చట్టం (సవరణ) చట్టం (చట్టం II ఆఫ్ 1929) ప్రవేశపెట్టిన మార్పులతో పాటు, మితాక్షర వారసత్వ చట్టం ప్రకారం వారసుల వరుసలో మామ కుమారుడి స్థానం సోదరి కొడుకు కన్నా చాలా పైన ఉంది మరియు బొంబాయి రాష్ట్రంలో అమలవుతున్న మయూఖా చట్టం ఈ విషయంలో ఎలాంటి తేడా చూపదు. మితాక్షర చట్టం ప్రకారం, తాతయ్య తర్వాత మామ వస్తాడు మరియు అతని కొడుకు వెంటనే అతనిని అనుసరిస్తాడు. అయినప్పటికీ చట్టం II ద్వారా 1929లో, తాత మరియు మామ మధ్య నాలుగు ఇతర సంబంధాలు పరిచయం చేయబడ్డాయి మరియు వారు కొడుకు కుమార్తె, కుమార్తె కుమార్తె, సోదరి మరియు సోదరి కుమారుడు, మరియు మామ మరియు అతని కొడుకు హిందూ వారసత్వ చట్టం 1929 ప్రకారం ఈ నాలుగు సంబంధాలకు వాయిదా వేశారు. ప్రశ్న ఏమిటంటే, ఈ చట్టంలోని నిబంధనలను ఆమె స్త్రీధనము ఆస్తికి సంబంధించి హిందూ స్త్రీ వారసులను గుర్తించవచ్చా. ఉపోద్ఘాతంలో పేర్కొన్న విధంగా చట్టం యొక్క లక్ష్యం ఏమిటంటే, మరణిస్తున్న హిందూ మగవారి యొక్క నిర్దిష్ట వారసులు అతని ఎస్టేట్‌లో వారసత్వం సాధించడానికి అర్హులైన క్రమాన్ని మార్చడం; మరియు సెక్షన్ 1 (2) స్పష్టంగా నిర్దేశిస్తుంది, "ఈ చట్టం ఆమోదించబడిన వ్యక్తులకు మాత్రమే వర్తిస్తుంది, అయితే ఇక్కడ రూపొందించబడిన నిబంధనలకు సంబంధించి మితాక్షర చట్టానికి లోబడి ఉంటుంది మరియు సంబంధించి అటువంటి వ్యక్తులకు ఇది వర్తిస్తుంది మగవారి ఆస్తికి సంబంధించినది కాపర్సెనరీలో ఉంచబడదు మరియు వీలునామా ద్వారా పారవేయబడదు". ఆ విధముగా చట్ట పరిధి పరిమితం. ఇది ఒక హిందూ పురుషుడు మరణించిన వ్యక్తి యొక్క ప్రత్యేక ఆస్తికి మాత్రమే వారసత్వాన్ని నియంత్రిస్తుంది.

ఇది హిందూ పురుషుని యొక్క ఏ ఇతర రకమైన ఆస్తి చెందుటకు సంబంధించి చట్టాన్ని మార్చదు మరియు హిందూ స్త్రీ యొక్క ఆస్తికి వారసత్వాన్ని నియంత్రించడానికి ఏ విధంగానూ ఉద్దేశించదు. ఈ చట్టం అన్ని పరిస్థితులలో మరియు అన్ని ప్రయోజనాల కోసం మితాక్షర చట్టం ప్రకారం ఈ నాలుగు సంబంధాలను చట్టబద్ధమైన వారసులుగా చేయదని గమనించాలి ; ప్రతిపాదిత పురుషుడు, మరియు అది అతని ప్రత్యేక ఆస్తి అయినప్పుడు మాత్రమే వారిని వారసులుగా చేస్తుంది , వర్తించబడుతుంది. మగ మరియు ఆడ ప్రతిపాదనల మధ్య ఈ వ్యత్యాసం సహేతుకమైనదేనా అనేది మరొక విషయం , అయితే చట్టం యొక్క భాష ఈ వ్యత్యాసాన్ని ప్రత్యేకించి చూపుతుంది మరియు భాష స్పష్టంగా మరియు నిస్సందేహంగా ఉన్నంత వరకు , ఇతర పరిశీలనలు ఎంత మాత్రం సంబంధం లేనివి మద్రాస్, పాట్నా మరియు నాగ్ పూర్ హైకోర్టులకు సంబంధించిన అనేక కేసులలో (1) ఈ అభిప్రాయమే తీసుకోబడింది మరియు చాలా సరైనది అని మా అభిప్రాయం. బొంబాయి, లాహోర్ మరియు అలహాబాద్ హైకోర్టుల (2) యొక్క కొన్ని నిర్ణయాలలో విరుద్ధమైన అభిప్రాయం వ్యక్తీకరించబడిన వాస్తవాన్ని మేము పట్టించుకోవడం లేదు. విరుద్ధమైన దృక్కోణం తీసుకున్న చాలా నిర్ణయాలలో అనుసరించే తార్కికతను శ్రీ జస్టిస్ సోమ్జీ (3) భాషలో ఇలా పేర్కొనవచ్చు:-

"హిందూ కన్య యొక్క స్త్రీ ధనానికి వారసులకు నిర్ణయించడానికి చట్టం వర్తింపచేయలేము. కానీ ముల్లాస్ హిందూ లా పేజీ 139లో తెలిపిన హిందూ కన్య స్త్రీ ధనమునకు నాల్గవ తరగతి వారసులను నిర్ధారించడానికి ఉపయోగించాలని పిటిషనర్ చూస్తున్నారు. ఆమె మరణించినప్పుడు , ఆమె తండ్రి వారసులను చంపూ బాయి మరణం సమయంలో అమలులో ఉన్న హిందూ చట్టము ప్రకారం నిర్ధారించాలి. ఆ విధంగా , ఆమె తండ్రి ఎస్టేటును పొందడానికి అర్హులైన వారసుల క్రమము నిర్ధారించడానికి చట్టము అమలులోకి వస్తుంది. ఎందుకంటే ఒక వేళ అతను ఆగష్టు 3 , 1937 న మరణించాడనుకుంటే, వారసత్వ క్రమంలో అతనికి వారసులుగా ఎవరికి అర్హత ఉంటుందో వారే , ఏక గర్భసోదరులుగానీ, తల్లి మరియు తండ్రి గాని లేనప్పుడు , భాయి చంపూబాయికి వారసులు అవుతారు. ఆ విధంగా ఆమె తండ్రి వారసులు విజయం సాధించడానికి అర్హులని నిర్ధారించడానికి చట్టం అమలులోకి వస్తుంది. అతని ఆస్తికి , ఎందుకంటే తండ్రి వారసులు కూతురు చనిపోయిన తేదీలో తండ్రి వారసులు ఎవరనేది మనం నిర్ధారించుకోవాల్సిన మాట నిజమే , అయితే కూతురి ఆస్తికి వారసుడు ఎవరో తెలుసుకోవడం కోసమే విచారణ. ఇది విచారణకు సంబంధించిన అంశం అయినందున , 1929 యొక్క చట్టం-II యొక్క చర్య ప్రకటిత నిబంధనల ద్వారా మినహాయించబడింది మరియు ఆ ప్రయోజనం కోసం చట్టం ఉనికిలో లేనట్లుగా పరిగణించబడుతుంది. మరో మాటలో చెప్పాలంటే ,ఆ చట్టం ద్వారా ప్రవేశపెట్టబడిన చట్టబద్ధమైన వారసులను విస్మరించి హిందూ వారసత్వ చట్టం యొక్క సాధారణ నిబంధనల ప్రకారం స్త్రీ ధనమునకు వారసులను నిర్ధారించాలి. ఈ సందర్భాలలో అవలం భించిన

విధానంలోని లోపం ఏమిటంటే, వారు 1929 వారసత్వ చట్టాన్ని అన్ని సందర్భాలలో మరియు అన్ని ప్రయోజనాల కోసం మితాక్షర వారసత్వపు చట్టాన్ని సవరించడం లేదా మార్చడం అని భావిస్తారు . అయితే మగవారి ప్రత్యేక ఆస్తికి వారసులు అనేది విచారణకు సంబంధించిన అంశం కానప్పుడు ఈ చట్టం చర్య ఏమి ఉండదు. ఫలితం ఏమిటంటే, మా అభిప్రాయం ప్రకారం , భీమాబాయి ఆస్తి నాన్–వతన్ అని మరియు పూర్తిగా ఆమెకు చెందినదని భావించినప్పటికీ , వాదులు భీమాబాయికి సమీప వారసులు కాదు. ఆ విధముగా అప్పీల్ కొట్టివేయబడుతుంది. ప్రతివాది నంబర్ 1, కోర్ట్ ఆఫ్ వార్డ్స్, ఎస్టేట్ వెలుపల ఉన్న న్యాయవాది మరియు క్లయింట్ మధ్య ఖర్చులను పొందటం మినహా ఈ అప్పీల్‌లోని ఖర్చులకు సంబంధించి మేము ఎటువంటి ఉత్తర్వు చేయము. దిగువ కోర్టులు ఖర్చులకు సంబంధించి చేసిన ఆర్డర్ నిలుస్తుంది. అప్పీల్ కొట్టివేయబడింది.

అప్పీలుదారు ఏజెంట్: MSK శాస్త్రి.

ప్రతివాది నం. 1 కోసం ఏజెంట్: PA మెహతా.

ప్రతివాది నం. 2 కోసం ఏజెంట్: KJ కాలే.